

Ese de dône ori in sepmâna: Joi-a si Domica; era candu va pretinde importanâa materialor, va esi de trei séu de patru ori in sepmâna.

Prietu de prenumeratiune:
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diumetate de anu	4 " "
" patraru	2 " "
pentru România si strainetate:	

pe anu intregu . . . . . 12 fl. v. a.

diumetate de anu . . . . . 6 " "

ALBINA.

Invitare de prenumeratiune

la

,,ALBINA.“

Incepndu-se semestrul alu II cu 1 juliu v.
se deschide prenumeratiune nouă.

Condițiunile de prenumeratiune sunt:

Pentru Austria pre unu anu 8 fl.

" " " diumetate de anu 4 fl.

" " " patraru " " 2 fl.

Pentru România si strainetate pre unu anu 12 fl. (séu 2 #)

Pentru România si strainetate pre diumetate de anu 6 fl. (séu 1 #).

Redactiunea.

Pesta, 23 juliu/4 aug. 1869.

Senatul Franciei este intrunitu. In siedinti'a de luni, 2 augustu, i s'a asternutu proiectul regimului pentru senatus-consultum. Acestu proiectu contine: „Imperatulu si corpulu legalativu au iniatiiv'a pentru legi. Ministrii depindu numai de la Imperatulu, decidu in consiliu sub presedinti'a Imperatului, sunt respundietori, dar numai senatulii pote trimitre in judecata. Ministrii potu fi si senatori si deputati, si potu intrá in fiecare adunantia. Siedintiele senatului sunt publice. Senatul insusi si-face regulamentul pentru afacerile sale; elu pote indegetă modificarile la cari ar trebuí supusa cutare lege, pote se retrimita corpului legalativu cutare lege spre desbatere nouă, mai departe pote senatul prin otarirea sa se impedece publicarea veri unei legi. Corpulu legalativu si face asistere insusi regulamentul pentru afacerile sale, si-alege presedintele, vicepresedintii si secretarii sei. Senatul si corpulu legalativu au dreptul a interpelá regimulu si a motivá cum se fie ordinea de di. Ori-ce motivare pentru ordinea dilei, trebue trimisa la birou candu regimulu pretinde acést'a. Neci unu emendamentu nu se pote desbate, daca mai nainte n'a fostu trimis la o comisiune si n'a fostu comunicatu regimului. Daca regimulu nu primesce emendmentul, corpulu legalativu are se decida definitivminte. Bugetulu erogatiunilor se va desbate din capitolu in capitolu.“

Precum se vede, Imperatulu Napoleone da forte multe drepturi senatului. Petecu de metasa pre sacu de tortu. Democratia francésca necum se se indestulésca cu aceste drepturi senatorescii, dar

neci despre esistinti'a senatului nu vre se scie, ci striga: trebue stersu!

Drepturile acordate corpului legalativu sunt atatu de putiene si de ilusorie, in catu ni vine se credemu că Mai. Sa Imperatulu Napoleone a voită se dee ceva de poména pentru sufletul lui Metternich repausatului principie austriacu; — dar asiè că prin poména, de o parte vre se i se ierte pecatele éra de alta parte se nu i se imputiene ereditatea (absolutismul.)

Trecemu la Spania. Unele telegrame afirma cumca carlistii sunt batuti de armat'a regulata a regimului, altele cumca carlistii, nedesfacuti anca, cérca scapare intre munti, si érasi altele sciu că acesti rebeli se inmultiescu pre di ce merge. Atat'a e securu, că densii potu turburá liniscea publica, dar nu vor ajunge se despuna de tronulu Spaniei neci de form'a de guvernare.

Delegatiunile némtiungurescii continua desbaterile bugetului pentru afacerile comune.

O cestiune natiunale importante.

De multi ani se sente lips'a unei catedre pentru limb'a si literatur'a romana la Universitatea de Viena, pentru că la acelu principale institutu in monarchia si-ieu educatiunea superioara cei mai numerosi teneri romani de prin tote provinciile romane. S'au facut pasi intru acésta privintia din diferite parti inca inainte cu diece si cincispredice ani, dar — pururea fora resultat. Numerul tenerilor nostri la acea Universitate, si preste totu la scóole din Viena, — adesea a trecutu sum'a de una suta: totusi gubernul nemtescu din Viena, „luminatoru si civilizatoru“, cum este, séu cum i place a se numi insusi, n'a fostu inca in stare a se convinge si reconósce, că — fora perfectiune in limb'a materna nu este cugetabile luminarea si civilisatiunea unui poporu si a intieligintiei lui.

In cei trei ani de curendu trecuti se fecera noué opintiri pentru castigarea unei atari catedre, se fecera mai vertosu din partea tenerimei nóstre insesi, intruite in societati natiunali, si se spriginira cu celu mai bunu tactu din partea unoru senatori romani din consiliul imperiale. Resultatulu asta data fù — *cevasi*, ba am poté chiar dice — *multu* mai favorabile; căci necesitatea catedrei romane affla recunoscere si se respică voi'a d'a de-numi unu profesore de limb'a si literatur'a romana langa Universitatea Vienei si d'a-lu subventiuná pre acel'a cu cateva

sute de florini la anu. Unu triumfu acest'a alu causei — *in principiu*, desii altintrelea forte precariu, adeca forta toté garantiale recerute de regularitate si stabilitate.

Pentru unu numeru de studinti romani atatu de insemnatu si — nota bene — din tote partile locuite de romani, asiè credemu, că lipsea si trebuinta unei profesure definitivminte sistematizate si bine dotate — este evident; éra cestiunea finanziaria aci — dupa dreptate tocmai nu pote séu celu pucinu n'ar trebuí se vina in consideratiune.

Se privimu bugetulu ministeriului de instructiune publica, si vom gasi, că in catu privesce cultur'a natiunale a Romanilor, elu este — asiè-dicendu o mare nula; macar'ca poporul romanu contribuesce la acelu bugetu casì la tote cele latte — in tota privint'a de o potriva cu celealte natiuni ale monarchiei.

Ministeriulu c. r. de culte si instructiune reconoscù asiè-déra o necesitate si unu principiu, fora ca inse se-i satisfaca. Pentru că sub conditiunile acordate — satisfacerea, adeca provederea acelui postu dupa lipsa si spre folosu — nu este cu potentia; căci — care capabile se va poté senti plecatu a primi o profesura de atata importantia, fora a fi sistematizata si dotata, cum se cuvinte?

Tenerimea romana ce compune societatea numita „România“ in Viena, pana a nu parasi de curendu Vien'a pentru timpulu ferielor, astă eu cale a se adresá intru acésta causa catra cele trei societati romane literarie din Aradu, Bucovina, si Transilvanie si a li cere ajutoriu si spriginirea. Se mai facu si aiuria felu de felu de combinatiuni si planuri. Am auditu manifestandu-se dorintie, că — fondulu religiunariu din Bucovina, carele precum este cunoscutu, are medióce destule pentru totu ce nu e natiunale, se subventiuneze acea catedra natiunale. Dar tocmai aci jace contradicere! — Aliti credu, că ar poté contribui din medióce loru si asociatiunile natiunali din Aradu si Transilvania. Noi, pre catu cu-noscemu starea materiale a acestor asociațiuni, suntemu deplinu convinsi că nu li este cu potentia a dà vr'unu ajutoriu efficace in bani — nici in momentu, cu atat'a mai pucinu a garantá atarele pentru viitoru. Insesi fondurile Bucovinei nu potu avé destinatiunea d'a suplini pre statu intru detorintele sale nici a casa in Bucovina, cu atat'a mai pucinu in strainetate.

Dar astfelu de subventiuni carpí-

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresá si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a: cate vor fi nefrancate, nu se vor primi éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru sănătate si alte comunicatiuni de inter' su privatu — se responde cate 7 cr. de linia; repetiti si se facu cu pretiu scadiutu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antcipa.

Foisióra.

Horia.

Istoria exactă despre rascăla romanilor din Transilvania, de Carolu Augustu Schimmen.

(Urmare.)

La inceputu, pre candu numerulu rescolatilor era anca micu, dora ar fi fostu usioru a nadusi neliniscirile in simburele loru, daca se trimetea in contra loru unu despartimentu de trupe armate, carele se pasiesca cu tota seriositate. Inse, intr'unu modu nescusabile lasara tréb'a se se desvolte pana se ajunga la unugradu mai că estremu. In adeveru, baronulu de Bruckthal guvernatorulu, dupa ce primi scire despre rescola, se suatu cu Preusz ginerariulu comandante despre despusetiunile de facutu. Dar amenduoïi acesti domni, nu se suatuau altmiutre de catu prin scrisore, si pentru acésta corespondintia a loru de la o casa la alt'a, intrebuinta patru dile intregi,

fora ca unulu cu altulu se fie vorbitu cu gur'a neci macar unu cuventu, desii cu gur'a abié se recerea unu patraru de óra. In fine otarira se trimita trupe in contr'a rescolatilor, asiè ca pana la alta ordinatiune trupele se fie numai pentru observarea miscarii. Deocamdata ince se cerce a molcomi pe rescolati prin consiliari, episcoli si diregatori de comitat. Intr'aceea sosi si la Viena reportulu despre aceste intemplari; in fie-care di veniau aici (in Viena) stafete aducendu sciri de cele mai superatòrie.

Pre candu se intemplau acestea, rebelii continuau a strică si aprinde, pre unde ajungeau, dar anca totu mai crutau casele impre ratesci; ince unde poteau pune man'a pre unu uiemisiu de unguru, vai si amaru cum lu tratau si-lu ucideau, căci densii nu mai volau se aterne de la neci unu nemisiu, ci se si platescă darile numai Imperatului, numai lui singuru se i fie supusi, din contra pe nemisi se-i stirpesca pre toti din Transilvania. Brasiovenii, cari asisdere se temeu de o navală, si-aprin-

sera insisi puntile loru proprie, pentru ca se ingreneze trecerea rebelilor. Negotiatorii din Transilvania ce tocm'a petreceau in Viena, nu indrasnuiau se caletorésca catra casa, cu atat'a mai putienu nu se-si trimita negóiale, pentru că densii aprinsesera dejá pre cale trei carutie cu negóiale in pretiu de preste 40,000 fl.

Intr'aceea Imperatulu, cum prinse de

*) Autorulu, precum vediu ramu, vorbesce pre totindenea precisu si chiaru. Deci cum vine aci sensinti'a: „Despre pusetiunea critica a acestor intemplieri“ (von der gefährlichen Lage dieser Vorfallenbeiter?) Nu potem crede se fie sminta contra stilisticei de la unu stilistu atatu de bunt, ci dâm cu socotela că va fi voitu se ascunda ceva de la ochii censurie. Multe de acestea faceau antecessori nostri, se li iertâmu pentru ca se avemu si noi dreptu a conta pe iertatiunea din partea posteritateli. Tienendu cu rigore la cuvintele autorului, ni vom splica sentinti'a asiè că intempliera adeca evinente este care ajunse in pusetiunea critica. Aci apoi se nasce intrebarea: pentru ce? Ni vor responde nesmintit istoriografi natiunali, de securu nu cu parerile din cunoscantul opu alu con telui Teleki. Trad.

scire despre pusetiunea critica a acestor intemplieri,*) delocu dede ordinatiune ca regimintele din Transilvania si din apropiarea ei, se plece tote in contr'a rescolatilor; dar se li arce este acestor'a (pré inteleptiesce) crutiare pre catu se pote, sa faca a se publica unu pardonu generalu, si se puna 300 de galbeni pentru capulu conducatorului. Ginerariulu Preusz si-a capetatu demissiunea, si in locul lui s'a denumitu ginerariulu Fabris; guvernatorulu a capetatu o dogena, si pentru investigatiunea intregei cause s'a trimis, catra marele principatu, binemeritatulu conte Jankovicz si generariulu Papilla, caror'a li s'a datu o potere de dictatore si plenipotintia nemarginita, ca se faca si se intreprinda, se remunere si se pedepseșca, ori ce vor afă de bine.

Desi cele mai multe raporte ce aparusera de atunci in soile publice, au fostu mai vertosu esagerate parte de spain'a prima parte cu intențione, totusi e securu camca rebelii au comis erudelatit multe si mari, cari cresceau

Cernantii 30 iuliu. (*Unde alttele si tóte vitale.*) Cetiramu cu bucuria in Albin'a, că statutul organic pentru biserica ortodoxa romana din Ungari' si Transilvani'a, votat de congresul constitutiv, e dejá sanctiunat de autoritatea suprema a statului. Cu acésta, autonomia bisericei ortodoxe romane devine realitate in toti ramii administratiunei. Fericit de biserica de peste Carpati, că posiede arhiechi si preuti, cari si prícepu misiunea si postulatele timpului! Fericit de poporul roman, pe unde posiede o intelegerintă, invata pana la abnegatiune pentru interesele vitali bisericesc si nationali. E vederatu, că, precum audim cantandu in biserica, nu este alt'a mai frumosu, de catu a locu fratii impreuna! E pe facia, că nu e alt'a mai de folosu, de catu a lucră toti faptorii sociali ai poporului in concordia! Ierarchia nationala, consesus, statutu organic etc. sunt cele ce se efectuia in man'a tuturor poterilor contrarie.

Dara biserica ortodoxa din Bucovina candu va ajunge, de a se vedea in posesiunea autonomiei? candu se va vedea constituata in unu congresu, ca se si voteze statutul seu organic? Consistoriul nostru, ce e adeverat, puse tota silintă, de a compune unu proiectu referitor la efectuarea autonomiei bisericii ortodoxe bucovinene. Acestu proiectu se votă cu unanimitate in consistoriu, dura pre santi'a sa parintele Eugeniu Hacmanu in scrisoarea, cu carea trimise elaboratului consistoriului la regim, astă de bine a-si respică opiniunea sa intr' acolo, ca realizarea propunerilor se se amene pana la convocarea unui sinod generale si regularea patronatului bisericescu. Totu cu de acestea si de asemenea ni canta cuculu pre la noi bucovinenii in tota primavera de 33 de ani in coccia! Si nu scimu, pana candu ni va mai cantă. Audim in se, cumca clerulu si intelegerintă nationala cu patronii bisericelor in frunte se prepara, de a se apucă de caus'a autonomiei cu tota medilócele legali, fie acestea si drastice, de orace se vede, că daunele, casiunate prin amenarea lucrului, totu cresc si se immuliesc, potendu se fie mai tardiu si irreparabile.

Aplicarea legilor nove, referitorie la efectuarea scolei catra biserica si organizarea inspectoratelor scolastice a luat deja inceputul si in Bucovina. Cu acésta mai facem un'a din experientele cele multe, că legile, catu de frumose la vedere pe carta, devenindu in aplicare, pierdu trasurele cele mai atragătorie, era cele schimosite si pe carta, devinu dupa aplicare de totu nesuferibile. Dupa legea din 25 maiu 1868, §. 4 este indreptatita fie care confesiune a-si avé si a direge scolele, ce sunt sustinute din fondurile proprii confesiunale, sub inspectiunea suprema a statului. Organele regimului de aici in se, nu mai cauta la acea decisiune, ci tota scolele gr. orientale, dotate din fundulu religiunari ori de comunitate gr. or. parochiale, le confunda cu scolele cele publice si denegă consistoriului tota influență, si asiā mane, poimane, ne vom pomenu cu inventatori de confesiuni straine, pote si cu cei din semintă lui Israel, pe la scolele sustinute din avere bisericei si sudoreea crestinilor resariteni.

Legea din 14 maiu a. c. si cea din 9 fauru a. c. defige, ca membrii inspectoratelor ru de scola si mai cu séma inspectorului scolasticu

de tiéra si cei districtuali se posiedea cunoștința limbei propunative de prin scóle. In alte provincii cislaitane pote că s'au considerat aceste legi, in Bucovina in se mai că neci de om. Potemu dice, că n'ar fi esitu lucrul meu, daca ar fi intentiunatu regimul, a statută pre barbatii nostri nationali de la tata participarea in afacerile scolare. Caci inspectorul scolasticu de tiéra este unu domn din Boem'a, care ca directoru la gimnaziul din Sucéva prin siepte ani, nu avu placerea de a inveti celu putieni siepte cuvinte romanesce. Intre cei 12 membri ai consiliului scolasticu supremu sunt numai patru gr. or. Din 9 inspectori districtuali sunt propusi numai patru dintre romani, si acestia numai cu privire la dezeritatea loru in limb'a ruténă.

Lumea esterna, ce nu e cunoscuta cu starea lucrurilor, se mira, cum de cresce si se latiosce opusetiunea poporului din Cislaitania, in man'a liberalismului scrisu pe flamur'a regimului actual? Ce folosu de nisice principie, ce nu devinu in realitate de catu numai in favorea germanisarii? Ce folosu de cuvinte liberale, daca faptele dovedesc unu absolutismu mai nesuferit de catu celu băchianu? De se va trezi asiā dara regimului actual si cu poporatiunea din Bucovina in taber'a opositiunala a poporului si nationalitatilor de prin cele latte provincie, meritul va fi numai si numai alu organelor regimului actual. Poporul roman din Bucovina incepe dejă a se convinge, că sistem'a de paralizare in aspiratiunile sale de cultura si de desvoltare a conștiinței nationale prin sprinjalul minoritatilor; buna óra ca in Galici'a a rutenilor prin poloni, era in Moravi'a si Boem'a a cehilor prin nemti, se intetiesce cu tota forta si in Bucovina. Daca acésta procedura va produce si in Bucovina frupte asemenea celor'a din Galici'a si Boem'a, atunci meritul va fi alu regimului actual, caci astăd in audiul multime de voci pentru „suu cuique“ si egala indreptatire, nu potemu dormi mai multu, ci cauta se ne tredim si se ne intrebămu: *Cine suntem? Care ni este destinul? Si ce se facem, ca se fimu in fapta ceea ce suntem dupa nume?*

Comorisce, (Carasiu) 18/30 iuliu.

(*O fundatiune nouă pentru crescerea tenetiei romane si serbe, de religiunea greco-resaritena.*) Proprietariul mare (spahi'a) de aicia, Svetozaru Rancov, unu cretinu forte cu pietate si devotatu bisericei sale, desi de nationalitate serba, dar recunoscatoriu si cu simpatia catra coreligionarii lui romani, in alu caror'a medilocu a vietuitu precum elu asiā si parintii si fratii sei, dupa unu morbu forte rapede reposă in primavera acestui anu. Densulu insuflat de simtieminte nobile pentru bunastarea si fericirea poporului serbu si romanu, a nutritu de multu acea dorintă: ca deorice elu in casatoria sa nu avu copii cu stimabil'a-i socia, — se-si faca numele nemitoriu prin o fapta filantropica in folosul nationunei serbe si romane!

Asiā densulu petrunsu de acelu doru, in primavera trecuta presimtiendu că vieti'a lui nu va se fie lunga, fiindu cuprinsu de unu morbu nervosu, carele din ce in ce lu supera totu mai tare, — ne-au invitatu la sine, adeca: pre mine si pe preotulu localu Ioachim

Cherciu si mai multi alti colocutori de aici, spre acelu scopu, de a face dispusetiuni ulteriori in privintă ereditatei averii lui lasamente, prin unu „Testamentu“ formal, care se se execute dupa mórtea lui.

Cunoscendu noi intentiunea salutară a reposatului, ne am dusu in locuintă lui, si am asistat ca martori la facerea mentiunatalui testamentu, in sensul caruia reposatul fact acea dispusetiune si-si dechiară ultim'a vointia in modulu urmatoriu:

„Tóta averea lui miscatória si nemiscatória, care stă dintr'unu dominiu (spahicu) completu cuprindendu in sine o posesiune de circa 1000 de jugere de pamant de agricultura, o mosia cu viia de 4 jugere, mai multe jugere cu prunei saditi si fructiferi, apoi o casa mare cu mai multe apartenintie in mediulocul comunei, si mobile forte inseminate, care tota se urca la o valoare aproksimativa de 60-80 de miile de florini v. a. se remana neinstrainabila, pana ce soci'a reposatului va fi in vieti — carea se folosesc venitulu din a-cesta avere! .

„Era dupa mórtea acesteia, reposatul a testatu intrég'a avere pe partea unei fundatiuni ce se va infiintă, si se va numi „Fundatiunea Rancoreana“ intru memorii a acestui nume; din venitulu carei fundatiuni creandu-se 8 stipendie permanente, se se creșca la scoli necurmatu 4 copii de nationalitate serba si 4 de cea romana, privindu-se intrég'a fundatiune ca unu lasamentu — respective o ereditate la care sunt egalu indreptati Serbii si Romanii de religiunea dreptmaritória greco resaritena.“

Fapt'a acésta nobila a reposatului am facut'o numai decatu cunoscuta tribunalului comitatensu concernentu, carele a si intreprinsu despusetiunile trebuintiose in meritul acestui lasamentu atatu de favorabilu in partea nostra si a coreligionarilor serbi; spre scopu — si pana la ulterior'a pertractare, s'a denumitul de curatoru Dlu advocate Simone Mangiuca din partea tribunalului din Oravită. Inse, mai avendu reposatul duode sorori in vieti, cari — desi dupa scirea nostra, si marturisirea reposatului in ultim'a óra a vietiei sale, — si au primitu inca la ocazia casatoriei loru mai de multi ani partile ce li s'au cuvenit si sunt dejă de multu escontente, — totusi lacomia bat'o foculu este mare, — si aceste duode sorori ale reposatului, acum se incerca a miscă tota petrite, si a se folosi de totu feliul de apucaturi spre a nemici acestu testamentu a reposatului, ca se dobendesc ele tota avearea lasamentala. Se afla, durere, si unii romanasi... si condusi de... pre cum e preotulu gr. cat. Pavelu Popa cu unii consorti ai lui pe carii sororile reposatului... ii folosesc pentru nemicirea testamentului mai desu amintitul si cari macar că n'au luat parte ca martori la facerea testamentului de sub intrebare — totusi... se opintescu cu tota poterile a dovedi contrariul, si intuneacandu adeverulu a strică vointa reposatului!

Noi nu potemu presupune că inclitulu tribunalu nu va procede dupa dreptate si conform vointiei espresa a reposatului, nu ne indoimici neci pe unu minutu că vom trage adi manu folose din acésta „fundatiune“ carea, desi nu este in realitate inca a nostra, dar celu putieni ni garantéza pe viitoru unu sprigiu.

De aceea atragemu atentiunea barbat-

loru competinti si binesimtitori a supr'a acestei cause, e causa mare fatia cu scapetatele nóstre medilóce materiale: voim se nu se amene pertraptarea finala, ca se potemu, celu putieni si linisiti despre folosel ce ni le-au asecurat reposatul, si de care noi intru adeveru avem mare lipsa.

Dàmu cu socotela că si coreligionarii serbi ca coeredi egali indreptatiti la acestu lasamentu, nu vor fi indiferinti fatia de acésta causa ce cu deosebire li face lorusi onore, éra pre noi romanii ne indeoréza la reconoscinta. La alta ocazie vom face biografia repausatului si a soției sale carea i-a fostu mana dréptă intru aceste intentiuni nobile si filantropice. Pe amenduo se-i pote cunoscere lumea de acum si cea venitória, ca se li fie numele stimatu pentru vecia precum intr'adeveru li sunt si meritele loru.

Éra pentru acum'a dicemu repausatului: „Fie-ti tieren'a usiora si memori'a eterna!“ Iacobu Molinu, inventiatoru.

Stepte-iepuri (Bucovina) 30. Juliu.

(*Adunarea societatei pentru cultur'a romana.*) In 20 a curintei si-tienutu in Cernauti Societatea pentru literatur'a si cultur'a romana adunarea generala ad-hoc pentru modificarea statutelor sale, cari devenisera lipsiciose in multe privintie.

Fiindu de fatia mai multi de catu diu-metate din toti membrii Societatei, proiectul modificatoriu alu statutelor s'a potutu luă in desbatere si s'a pri mitu cu cate va schimbari neinsemnatoric.

S'a facutu si una interpelatiune. Comitetulu Societatei denumise mai nainte culegatori pri-tienuturi, cari aveau se adune bani de pe la membrii Societatei si se-i tramite casariului ei din timp in timpu, sub cuventu insc, că membrii Societatei se vor sinti mai induplecati a-si implini tacsele loru, daca vor stă in nemediloca corespondintia cu co mitetulu, acesta in a. 1867 a deslegatu pe fostii culegatori, de in-detorirea loru. Interpelantele intréba deci, daca a trecutu in fapta acea presupunere a comitetului si cum se esplica impregiurarea, că inca multi membri ai Societatei sunt in resstantia neinsemnatata, cum aréta reportulu comitetului de asta iérna. Presedintele impart asie-sce, cumca comitetulu s'a convinsu, că e de neaperata trebuinta, de a denumi din nou culegatori si asigura, că asta denumire se va face catu de cuientu.

Éra se se faca si alta interpelatiune, care a remas nefacuta, pentru că presedintele a grabitul cu incheiarea siedintei. Adunarea generala din a. 1867 a fipsatu mai multe modalitati pentru marirea fundului Societatei. De orace s'a respandit in publicu, cumea comitetulu n'a esecutalu nemica din cate i impunu conclusele acelei adunari, am fi fostu forte bu-curosi a audii deslucirile presedintelui si in acea privintia, si a nume in caus'a loteriei pentru carea, a fara de apelulu din foi'a Societatei pentru obiectele de sortit, se nu se facutu nemica, adeca neci planulu de sortitura nece cererea la guvern pentru incuviintare. Deci ni pare forte reu, că am remas neinformati intr'una causa, ce ne interesédia atatu de multu.

In fine observu, că tienuturile Gurei-Humorului, Campulungului si alu Vatra-Dornei, cu tota că sunt locuite mai că numai curatul de

rebelilor si-si perdura vieti. Éra pagub'a, casiunata bunurilor nemisiesci si curtilor, petrece tota repórtale ce s'au potutu scrie.

Intre asemenea cercustantie grele, guvernulu era in cea mai mare perplesitate, si nu scia ce otarire se faca. Totusi, acceptandu o instructiune de la curte, cercă se aline resolt'a cu bun'a si cu unu picu de amenintare;

trimise la rescolati comisari si pre episcopulu grecescu, prin feluri publicatiuni si dede truda a li areta retacirea, si in fine promise una premiu de 30 fl. pentru prinderea unui rebelu. Totodata Schulz, locutienintele de colonelu, fu trimis in contr'a rescolatilor cu cata'va milita de la usarii secuiesci si anca ceva trupe de alte arme dandu-li se totodata ordinatiunea expresa ca numai atunci se incepe la defensiune candu vor fi atacati. Locutienintele de colonelu Schulz si castigă, la acea ocazie, cea mai mare stima a Imperatului. Trimis in contr'a rebelilor, elu vedea că e mare multime (erau acum la 16,000, aveau pusei, prafu si tota cele latte) asiē s'ar foră de rusine, vor ajunge se fie suditi multia-

versă sange forte multu. Deci invită pre conduceriul contrarilor la o conferintă verba, sub conditiunea ca amenduo se-si depuna armele, si apoi in tonulu unui amicu suau-toriu l'intrebă despre caus'a portarii loru.

„Domnule!“ — response Hori'a — „D'Ta a bona séma nu vei crede că noi am fi cutesatuzu se facem pasiulu acesta tristu foră de motivu si foră de lips'a cea mai aspră. Éca aci copii autentice de pre ordinatiunile Imperatului, ce s'au datu spre binile supusilor sei de aici, dar cari neci odata n'au venit la cunoștința nostra. Tóte plansorile nostre erau indaru, noi pururia eram respinsi. In sfarsitu, sclav'ia estrema ne-a impinsu spre pasiulu acesta, carele de securu ni se va luă a nume de reu forte tare, dar dupa carele totusi va trebui se urmeze o investigatiune dréptă. In casulu celu mai reu: acesta vieta a nostra ce n'oi mai potemu suferi, o vom schimbă cu mórtea ce ni-o dorim; — era copiii nostri, de unde astadi sunt nisice sclavi pe cari ii apesa-

pe de ce mergea, de candu s'a amestecatu si fanatismulu religiunariu. (Romanilor nu li se pote dovedi neci unu actu de fanatismu. Biserica catolica i apesă casi nemisi, — romanii gonau pre apesatori numai. In timpul trecutu, s'au comis u crudelitati pretotindenia pre fati'a pamentului, unde numai erau rebele civile. Francia cea culta, a comis u mai multe. Deci nu e de miratul despre romani, neci de imputatul caci chiar si legile ni erau crudele in gradul supremu. Trad.) Li se parea că nu e satisfacere deplina a ucide pre nemisi si pre ai loru, ci inventara cu intentiune cele mai grozave moduri de omoruri, pre multi ii aruncau din etajiele (aredicaturele) caselor si-i prindea cu furci de fenu si cu lanci, ii frigeau la focu (precum intre altii, mai antai unu ovreu respectabilu trebuia se esperieze viu acésta tortura) ii struncinau de vii. Nu crutau neci sessu neci estate, neci biserici neci preoti, neci mortii din cripte nu li erau santi. Nu voiau numai se ucida, ci si se derime, si si practicau furia a supr'a caselor casi a supr'a

romani, n'au fostu reprezentate neci in adunarea acésta din urma. Ce se fia óre cau's a acestei retractorie ueintrerupte de la afacerile națiunale? Dreptu că si multi din nobilime n'au luat parte la asta adunare, dura ast'a n'a urmatu din nesimpatia pentru scopurile Societatei, ci din cau, că una parte erá dusa la scadă in strainitate, era cea lalta a fostu retinuta de afaceri economice urginti.

Buna este procedur'a deputatilor națiunali?

Daca noi ca diaristi națiunali am laudă procedur'a deputatilor nostri națiunali, — de acord cu nesimpatia s'ar opinti se ni replică că nu suntemu competinti a judecă, fiind că suntemu din partita, apoi ni-ar mai replică că laudămu insi-ne pre ómenii nostri, că ni-su dragi pentru că sunt ai nostri, si in fine cu sarcasmu dóra ni-ar adauge dical'a: totu tieganulu 'si lauda calulu.

Deci nu laudămu noi, ci li aducem o judecata mediocita din Francia. Casulu no stru si casulu de acolo sunt in analogia deplina. Se descriem casu'u Franciei:

Dlu Gambetta fu aleșu de deputatu in Paris si in Marsili'a, la alegerile de'n urma. Primi mandatulu pentru Marsili'a, si intră in corpulu legislativu, facendu parte din cét'a radicalilor.

Siedintele corpului legislativu avura se se ocupe lunile trecute numai de verificarea mandatelor. Dupa verificare, sessiunea se intrerupse, si pote că nu se va rencepe pana la tómna.

Acum Gambetta dà o socota alegatorilor si despre scurt'a sessiune decursa. Socota a privita dreptu manifestu alu partitei.

Nu ni permite spatifulu a produce intregul manifestu desi e prè importantu, ci facem estrasulu urmatoriu:

„Partit'a nóstra radicala numera mai bine de 30 de ablegati. Program'a nóstra e chiara si respicata. In catu pentru verificarea alegilor, noi eram resoluti se combatemu fie-care alegere ce s'a facutu cu candidatu oficialu, astu-fel se denegamu regimului la fie-care pasu dreptulu d'a se amestecá in alegeri, d'a ni pune candidati oficiali.

„Inse, intrandu partit'a nóstra in corpulu legislativu, crescù forte, căci ni se adau-sera la 60 de insi din stang'a de mai nainte. Acum'a, capetandu si acestia votu in afacerile si in disciplin'a partitei nóstre, ni paralisara tota activitatea si mai că ni-o nemicira

„Acet'a e unu reu mare. Lu vom vin-decă asie că vom reconstituí partit'a nóstra de nou. Vom asterne program'a, si s'o subscrive fie-care; cine nu o va subscrive, nu va face parte din partit'a nóstra. Vom remané putieni dar tari. Pauci sed fortes.

„Prin acet'a noi nu impunem uschiderea nimenui, ci vrem uniformarea elemintelor partitei nóstre, căci numai in faptori omogeni esiste consonantia si prin urmare poterea de actiune..“

Cine nu vede aci analogia cu situatiunea nóstra? In sessiunea de la 1865/8, deputatii romani tocum'a asie au primitu in clubulu naționalu cate eleminte tóte, cari de cari mai eterogene. Apoi intrég'a activitate a acestor eleminte nu erá alt'a de catu: paralisarea naționalilor. Protocolele clubului ni-su doveda-

elocinte pentru afirmatiunea nóstra. Numai cu multa truda succése naționalilor a se smulge din cursele eterogenilor candu veni momentulu de lupta.

Dupa acésta patita, naționalii in sessiunea de estimpu luara alta procedura: 'si fecea programa, pre cei ce nu subscrisera program'a, nu-i primira in clubu. Astu-fel astadi deputatii naționali sunt: pauci sed fortes.

Reulu acel'a de carele am suferit u multu nainte de opusetiunea francésca, ni-lu vindicaramu estimpu asidera nainte de opusetiunea francésca. Candu astadi opusetiunea francésca, avandu unu reu tocum'a casí alu nostru, vine se-lu vindece tocum'a casí noi, prin acésta asta că noi am lucratu cu cale, adeca medilociu incuiintieza si lauda procedur'a de estimpu a deputatilor nostri naționali.

Daca ne bucuram de acésta incuiintare, noi o primim totodata ca s'o folosim si de replica aceloru domni deputati si diaristi cari pote n'au renunciatu anca la dorint'a, ce si-au expres'o nu de multu, d'a avé érasi unu clubu naționala fora de programa, in care se intre ori ce eleminte, se intielege că si ceste eterogene trase impinse.

Cau'a congresului serbescu disolvatu.

A intratu intr'unu studiu nou. Este cunoscutu, precum am reportat la timpul seu si noi, că — dupa ce ambele parti, adeca si patriarculu cu ai sei, si Miletits cu ai sei, se adresara mai anteiu prin manifeste catra națiune, motivandu-si pasirea si cerendu incuiintarea publica, si Sa patriarculu si partita opositionala prin medilocirea unei deputatiuni se adresara si Ministrulung. de culte si-i cerura, fia care parte pentru sine, — verdictulu seu decisiunea derimatória.

Resultatulu, pre catu suntemu informati prin gazete si descoperiri private, este urmatoriu:

Publiculu serbescu mai pretotindenia se dechiraa contra pasirei patriarcului si partitei lui oficiai, si pentru pasirea si tienut'a minoritatei opositionali. Astfelu unu mitingu tienutu de curendu in Neoplanta, condamnă cu unanimitate disolvarea volnica a congresului si ceru ca acel'a se fia convocatu fora ameneare; totu o data votă deplina incredere lui Miletits si celor'a de unu spiritu cu densulu.

Totu astfelu fece Ciacova, Temesiór'a, Versitiulu si altele nenumerate comune inseminate. Astfelu potem dice, că pasirea SSale, patriarcului Masirievits si a partitei lui este peste totu desavuata prin opiniunea publica, si asié aperlu S. Sale la națiune, intru carele cere ca națiunea se desavuezee pre barbatii opositionei si se nu-i mai aléga alta data de deputati, asta la națiunea serbescă reu resunetu si produse efectu chiar contrariu de celu dorit.

Intraceea dede — cum audim — si dlu ministru Eötvös verdictulu seu. Esc. Sa, istetiu, precum lu cunoscemu, intr'unu modu placutu declarară, că nu va se se amestec intr'o cauza ce se tiene de autonomia bisericiei serbesci; totu si descoperi patriarcului, că — dupa parerea sa, S. Sa n'a pasit u cale, si că prin urmare ar avé de staruitu ca congresulu se se reconvoce catu mai curendu.

Va se dica: pasirea Patriarcului este desavuata chiar si prin guvern; va se dica, dlu Eötvös intr'cestu casu se alatură opiniu-

nei publice si — mergendu mai de parte, lui Miletits si Subotits.

Ce urmează de aci?

Patriarculu serbescu, precum este cunoscutu, a lucratu in contielegere cu episcopii, cu clerulu seu si cu — cei mai servili seu devotati barbati ai guvernului, cu Kussevits, Stratimirovits si Zsivkovits; pre candu deci tota lumea ce priveghia, trebuiá se credea, că acesti ómeni lucra inspirati de guvern, guvernul prin gur'a dlui Eötvös vine se-i de-mintiesca!

„Discite mortales, non temerare fidem.“

S. Sa, patriarculu, a cadiutu la patu si jace in Pesta. Ce se va mai alege din acestu caote? vom vedé!

Judecata nemtiésca despre artea teatrala romana representata de M. Pascali.

Dlu E R Neubauer, profesorul de estetica la gimnasiulu din Cernăuti, publica unu articolu, sub titlulu „M. Pascali“ in foisóra diariulu „Czernowitz Zeitung“ din 30 iuliu. Ca strainu si mai vertosu ca barbatu de specialitate, parerea dlu profesorul are pentru noi multu interesu, de aceea o reproducem aci:

„In dieciénii trecutu, in micul teatru alu Cernăutilor, avuram feluri de ocazie d'a intimpiná, in tragedii, drame si comedii, nisice artisti cari posiedea rar'a facultate: prin actiune libera, esauriatória a ni representá icónele poetice dreptu forme ale realitatei, si acésta intr'unu gradu atatu de esclinte, in catu produpte creativelor loru se potu numerá intre cele mai bune rezultate pe terenul artei teatrale. Pentru a ilustrá cele dise, n'am de catu se pomenescu numele „Rapacki“ si „Modrzejewska.“ La timpul seu, acestorul representantiuni nu li-a lipsit considerarea de dupa vredinie, desi laud'a diurnalistica era criticata din candelu in candu ca stravaganta, totu renumele acelora artisti dovedesce si astadi că a fostu justificate recunoscinti'a, ce li s'a arretat. Cetiti numai referatele diurnelor din Leopole, Cracovi'a si Varsavi'a.

„In timpul din urma, amatorilor de arte din Cernăuti, prin infatisarea unei parti din societatea teatrala alui Pascali de la Bucuresti, li s'a datu érasi ocazie d'a asiste la representantiuni teatrale, cari, miscandu-se pe terenul sublimului si alu comicului, intru unitatea esfeleror ni dau desfetarea ce se sentiesce la o producție artistică armonica, si carorul representantiuni li dámum numai parte ce li compete candu recunoscem aripiu si cu placere cumca joculu intregu este petrusu de spiritul adeveratei tendințe artistice. In mediocul acestor artisti, este o potere de o insusire cu totulu propria (adeca nu comună) carea privitorilor li se aréta delocu că e sufletul intregului; asemenea sôrelui, in jurul caruia rotéza alte planete. Acestu spiritu conduceatoriu este d. M. Pascali (directorul de teatru, teatralist si poetu dramaticu.)

„Dlu Pascali nu e representantele unei specialitatii singurite. Activitatea productiva a fantasiei sale, ocupa intregul terenu mare alu artei teatrale; in elu se gasesc facultatea generala pentru adeverat'a producție a artei, impreunata forte cu dorulu si energi'a spre desvoltare si spre realizarea viia. Usoireitatea, cu carea densulu impreuna creatiunea interna cu essecutarea tecnică, este atatu de

suprindetória in cazu, păuria si pretotindenia — pote se artistulu cum i place — esu la ivela naturalitatii desevarsuite. Precum se spune, d. Pascali a facutu studie mimice in Paris, Viena si prin alte orasie mari. Se pote si fie adus de acolo o bogatia in lucrurile tehnice; dar de securu nu genialitatea jocului seu, căci acésta nu se poate cumpără de la unu „Laroche.“

„L'am vedutu pre Pascali in sé'a de 27 iuliu in dram'a „Nebuni'a si Durerea“ (ca musiculu „Jaques“) si in comedii'a „Nevesta“ trebue se-si urmedie barbatulu (ca advocatul „Jolibo“). In pies'a prima densulu era faptorul intregului, in a dou'a avea o rolă primaria. In amendoue role, densulu domnia materi'a in libertatea deplina si dedea ideilor poetice o forma placuta. Alegerea alor două role atatu de directu opuse, si amendoue pentru unu si aceea si séra, — se pare că nu s'a intemplatu foră de intentiunea artistului. Artistul potu dovedi: cine si ce e. In role patetice, si unu talentu mediocre pote usioru se merite aplause; in se in role, casí a incaruntul „Jaques“, in cari trebue se se represente momintele psichice cele mai grele, de la răbdarea linisita a doririi pana unde afectele lovesc marginile nebuniei, in asemene role trebue se cada si teatralistii cei mai rutinati, seu se i se urésca publicului, daca nu-si precepe deplinu rol'a. Dlu Pascali ca „Jaques“, a facutu din o putienetate poetica unu opus mare mimicu. In comedii'a ce urmă nemedilochitul, lu vediuram pe artistulu, imprumutandu din isvorul bogatu alu esperintiei, cum desvolta icóna umorului adeverat in nepreoccupatiunea cea mai viala, dovedindu si poterea si tienut'a in tóte partile opului. Fie-care pesa si-a pastrat cu rigore multa originalitatea sa, in catu neci unu n'a potutu se sterga din mine impresiunea ce mi-a causat cea lalta, ma neci nu mi-a slabit, catu de putienu macar, acésta impresiune. De alintre, acésta impresiune se pare a fi fostu de o potrivă la toti auditorii, cari remunerara pre genialul artistu prin aplause sgomotose si prin aceea că lu chiamara pre scena de repetite ori.

„Ceia lalit artisti, intre cari desclinitu domn'a Pascali alu careia jocu tragea a suprasati atentiu desclinita, ne-au suprinsu atatu prin diligint'a, cu carea si-au invetiatu rolele catu si primieminția disciplina a loru. Directorul casi artistilor, putienu li pasă de sioptitoru (souffleur), pre care de alintre nimene nu-lu pote audí neci macar in apropierea cea mai mare. Fie care conlucratoriu desvoltă de la sine lucrul seu; si preste acésta, armonia in jocu era deplina.

„Unde artea incepe a pasi cu fintie atatu de respectabile, unde singuramentele dintre flori vestescu atatu de frumosu primavera ce se apropia, acolo nu este lipsa de reclame pentru a-si poté castigá valore si pentru a gasi recunoscinti'a ce-i compete

E. R. Neubauer“

Varietati.

Biserica de cérta din Brasovu. Dupa cum intielegem (dintr'o fontana ce nu ni e iertatu a o caracterisă) cestiunea de controversa intre membrii romani si greci ai comu-

miti reinstrandu in drepturile omenimei.“

Schulz primi a supr'a sa sarcin'a de a mediloci urmatörile trei puncte: 1) se li se dee pardonu generalu; 2) investigatiune nepartiala pentru plansorile loru; si 3) robotele cele multe se se imputiene precum demanda patentele imperatesci.

Pana la otarirea acestei petitiuni, ducele Hori'a promise că ómenii sci nu vor face neci celu mai micu escesu.

Despusetiunile acestea, si altele de feliu acestor'a, medilocira de o parte mare a rescolatilor se linisira si retornara pre a casa, inse partea cea mai mare perseverá in cerbicia si in faptele de forta. Nemisii din tiéra, caror'a acestei despusetiuni nu li se impareau destulu de eficiaci, credeau că sunt indreptatati la insurectiune, ceea ce o si intreprinsera fara a se mai intrebá, plecandu cu multimea in contr'a rescolatilor, pre cari ii si ucideau unde ii ajungeau, seu ii prindeau si apoi fora judecata ii taiau cu rot'a (asie nu faceau romanii, nemisii dara erau mai crudeli. Trad.) spen-

diurau, li taiau capulu, ii trageau pe frigare scl. La tóta templarea, se folosau de dreptulu naturei: persecutau pre inimicilor loru ca se-si asecură vieti'a loru propria; dar cine nu scie că la intrare in societatea cetatenésca cauta se renunciāmu la acestu dreptu? essercerealui sgudievieti'a cetatenésca, carea cu inteleptiune a datu in manile regimului pastrarea securitatei. Deci nu erá de competitint'a nobililor se pronuncie sentint'a daca guvernul a fostu nu destulu de activu in causa. Cu atat'a mai putienu n'aveau dreptu a se opune orbisulu despusetiunilor guvernului, cari tindeau a restatori pacea cu bunéti'a, seu tocum'a a le nemici, atietiandu in poporulu infuriat o amaratiune si mai mare.

Afara de cei 34 de insi, ucisi la Deva, mai multi fura speniarati in Bradu, Halmagiu si Crisiori; si la Alb'a Juli'a (Beligradu) unde erau in temnitia la 300 de insi si alu caror'a numeru se mariá in fie-care di, fura speniarati 21 de insi. Astu-felii incep justitia a procede, pedepsindu crim'a la loculu

in care s'a comis. Dar ce se fie dintr'unu statu unde nemisii 'si permitu de acestea, unde o parte a cetatenilor usurpa poterea essecutiva a guvernului! nu este si acésta o rebeliune? — In fine, se pare că intr'adeveru guvernului s'a apucat de lucru cu mai multa inteleptiune, căci la inceputu (precum am spusu) s'a facutu vinovatu de o omisiune, sminta, lene, la tóta templarea nu neimportanta; căci daca rebelii ar fi fostu atacati dintru inceputu cu seriositate, fiindu că erau presesulu tierii si pre amenduwe maturile riului Muresiu, ar fi fostu usioru a-i strimtorá, pentru că erau anca mai putieni inarmati si cu multu mai slabii. Dar asie, ostasii se preumbau in sus si in jos, privau, si aveau numai permissiunea d'a se aperá in contr'a atacurilor, ce rebelii neci că au cunegatu: asemenea erutiare si linitate nu erá aci la locu nici bine, tocum'a asie precum a potutu se fie la locu si bine in pasulu domnului Schulz locutienintelui de colonel, privindu furi'a ce isbandise, glisele de ambele parti, celu putienu pentru a erutiá sangule a fostu acésta procedura cea mai secura. Dar aplicata prè de timpuriu si prè nepotrivit, i-a facutu mai curiosi si mai tari in credint'a loru cumca Imperatulu incuiintieza portarea loru. Ungurii inse au smintit si mai tare: ei sforneau isbanda in contr'a supusilor loru, pre cari mai nainte i-au apesat atatu de tare, de au trebuitu se revolze, si acum densii cu focu si cu sabia ar fi voit bucuriosu se stirpesca pre toti rebelii acestia cari acum erau mai curiosi si mai tari. Inse guvernul a socotitu intielegiesce cumca romani facu d'oua din trei parti a locutorilor din tiéra, cumca toti tienu la olalta, cumca sunt agricultori tierii, si cumca cu stirpiera loru (a romanilor) tiér'a intréga s'ar preface intr'unu desieru; guvernul a sciutu bine că d'oue bratice muncitórie sunt de unu pretiu mai mare de catu unu singuru stomacu mistuitoriu; — daca trebue se facem comparatiune intre acele d'oue partite.

(Va urmá.)

... și biserică, astăzi numite „grece“ din Brașovu și-a aflat deslegerea provisoria din partea ministerului reg. de culte și instrucțiune. În fondul acestei deslegări ar cuprinde: a) Dreptul de paritate, în catu pentru limbă, parochi și scoli; b) Administrația fondurilor rămâne — pana la alta învoie său decizie finală prin procesu — *in statul quo*; c) Revisiunea societelor și preste totu subordinația conform Statutului organicu. Privindu la impregiurările nefavorabile în cari traiju astăzi, nu potem să nu ne nefelică să dătașă.

Diaristică națională croată. După ce domnii magiaroni, ce stepănesc în Croația de căndu cu dualismul, opriau ori ce misere naționale să sistă indirect tōte foile oponitunali, erau lăzii „Novi Pozor“, carele fugise la Vienă și se pusecă sub scutul legilor austriace, i detraseră debitu postale și astăzi fecera imposibilă, și după ce în fine dăru bar Rauch guvernatorul Croației și organele lui denegara absolută sub felii de proteste, concesiunile cerute pentru infinitarea vreunui organu oponitunal de publicitate: barbatii partitei naționale să luare refugiu la — absolutismul militar. Ministrul chesaro-craescu de resbelu d. baronu Kuhn, recercat, dăde concesiunea pentru infinitarea unei tipograffii și edarea unei foi naționale în granită militară la Sissek, și astăzi de la 1 septembrie a. c. va apărea acolo unu organu nou alu partitei naționale sub titlu de „Branik“ adecă „A peratoriu.“ — Aceasta intemplare revărsă lumina preste libertatea și constituționalismulu de astăzi, candu barbatii naționali, neconsentitori cu politică domnită, pentru a-si manifestă parerile lor — se vedu siliti a cercă scutu sub multu-cărtitul absolutismului militar!

Ce nu face celibatul preotilor romano-catolici! „Ung. Ll.“ de'n 2 augustu sără, anumesce pe unu preot romano catolicu și descrie pre lungu casulu, cum a nascutu cu bucatarés'ă lui trei său cinci copii. La naștere din urma, acum de curundu, preotulu și bucatarés'ă voindu se-si acopera rusinōsele peccate, astădiara copilulu intr'o scatulă și lu ingropara. Dar nefindu ingropatul destul de afundu, si umblandu rimatōriile pe de a supr'a, scōsera scatul'a. Servitorii delocu cunoșcă că e scatul'a bucataresei. Preotulu, bucatarés'ă si mōsi'a sunt acum predati tribunalului criminală la comitat. — Ar fi timpul a recunoscă odata că este mai bine a redă preotilor libertatea de a se casetori, de cătu a impune celibatul și celor'a cari n'au aplecare spre viață a celibă si prin urmare, se spusnu pre-

sine si starea preotiesca la... dar se vorbescă încasă faptulu de sus.

— *Erasi o crudelitate judecătorescă.* „Pester Ll.“ din 3. aug. sără spune că la Zența i s'au furat unui omu doi cai. Juratulu, sciindu cumca copiii vorbescu adese adeveru lu, că pre unu copilu de 10 ani, se-i spuna daca pagubitul n'a dormit in nōptea fură lui in cas'a tatalui copilului. Bietul copilu nu sciă se spuna nemica. Juratulu infuriat i trase o palma de cadiu la pamentu, apoi lu calcă cu piciorulu de s'a cunoscutu mai multe dile pre copilu. In fine i spuse că-lu spendiura, candu apoi copilulu marturisi totu ce voia juratulu. In fine s'au gasit furul in alta comună c'parte, in Sz. Tamás.

Barbar'a Ubryk. Nebunia incepe se-i scada forte rapede. Discursuri intregi le vorbesce pre intolesu, inteleptiesce, si cu o modestia rara de i se poate constata bun'a educație ce primise. Starea sanitaria anca i se imbunesce forte tare, si s'a schimbatu la fatia in catu i-aparu urmele frumsetiei trecute. Pe corpua avea nisice pete, ori pentru că o bateau ori din culcatul pe locu tițepen; acum aceste pete desparu. La mancare nu se grăbesce cu o furia selbatoca casi mai nainte, ci e blanda, si cam alege. Candu capeta vestimente curate, se bucura casi o copila mica. Insisi medicii se mira catu de tare i naiutează insanatosiarea.

— *Provocare.* Toti acei domni, cără au primitu de la subscrișulu spre vendiara portrete de ale poetului nostru Andrei Muresianu sunt rogati a mi trimite banii ori a mi retrimit portretele. Ioaniciu Miculescu, preot romanu, in Pesta (Alte Post-G. Nr. 1.)

Economia.

Gîrla in 19/31 iuliu.

In anulu acestă, recoltă (secerisulu) a fostu de timpuru. Trieratulu e mai gală. Grău e putenu, dar bunu si frumosu. Ordin si ovesu nu este pre multu. Cucurudiulu, deva mai tiené secetă de pana aci, nu ni va dă rodru pre imbucuratoriu. — Grăulu curat u de estimpu, se cumpera cu 8—9 fl. 50 cr. de si-nicu (unu siicu face patru mesuri); ordiulu trece cu 4 fl. 50 cr., Ovesulu e neglesu. Pretiulu cucurudiului se ureză la 6 fl., trecea mai nainte cu 5 fl. 50 cr. v. a.

Legume, cartofi (hiribe), fasola, lebenești sunt de medilociu. Arsiti'a e mare. Viile promit rodu medilociu. Pamentulu e uscatu forte si doresce plăia. A.

Orarie eminente si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renomata de multi ani,

alui
M. HERZ,

orologiaru orasianescu

Viena, Stephansplatz nr. 6.

— in dosulu curtei lui Zwettli — ofere alu seu depositu mare de totu felii de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiulu corentu. Pentru fie-care orariu regulat se da garantia in serisu.

Orarie portative de Genf

cualitatea cea mai eminentă esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati, de argintu:	Cylinder, auru nr. 3, 8 rub.	30—36	cu 2 fedele, 8 rubini	45—48
unu Cylinder cu 4 rub.	" cu fedel de auru	37—40	email. cu diamante	58—65
" cu rub. d'aur d-sar.	" mai fine, fed. d'aur	46—60	Anker	45—48
Cylinder cu 8 rubini	" cu 2 fedele	55—58	" cu sticle crist.	56—60
" cu două fedele	" cu fedel aurit 65, 70,	70, 80, 100	" cu 2 fedele	54—59
" cu sticle cristale	80, 90, 100	120	" email. cu diam.	70—89
Anker cu 15 rub.	" sticla crist. fed. d'aur.	60—75	Remontoir,	70, 80, 100
" mai fine cu fed. de arg.	Remontoirs fed. d'auru	100—130	" cu 2 fed. 100, 110, 130	
" cu două fedele	" cu 2 fedele	130—180	Afara d'acestea se află orii	
" mai fine			ce felu de soiu de orarie. — Orarie de argintu se auresc pentru 1—1.50	
engl. cu sticla cristalina	de argintu:	fl.	Monograme si inseme se fac	
Orariu Anker de armă, f. dup.	Cylinder, auritu, ser. d.	18—18	forte este. — Se află orarie de auru si d'argintu cu inseme unguresci.	
Anker Remontoir, fine se ră-	de auru:		Alarmatoriu cu oriaru, 7 fl.	
dica la urechia	cu 4 si 8 rub.	27—30	Alarmatoriu cu oriaru, cari a-	
" cu 2 fed.	emailate	31—36	prindu si luminare candu alarmă,	
Remontoirs sticla cristal.	cu fedel de auru	39—40	pregatit ca se pusce candu alar-	
Anker Remontoirs de armă	email. cu diamante	42—48	cu sticla cristaline	
		42—45	măza, 14 fl.	

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantia pe doi ani.

a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl.

" totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl.

" se bata la 6 fl. si la 1/20, 33, 35 fl.

Reparaturile se facu batu mai bine; insarcinari din strainetate se eseftează; ce ea mai mare punctualitate trimitie cu se competintă antecipative, ori postcipendu-se de la posta; ce nu convine se primesc in chimb. Orarie, auru si argintu se primesc in schimb cu pretiurile cele mai inalte.

Trimitiendo-mi se pretiulu ori ca se primesc la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pendindatura ega, si pentru cele ce nu se tienu trimitu banii pe posta.

Cursurile la burs'a de Viena.

(In 3 augustu sără)

Imprum. de statu convertat cu 5 %/63; 30 Imprum. naționalu 72,65; — sortiurile de 1860, 103; 70 sortiurile din 1864, 125; 20 Obligatiunile dessarcinarii de pamentu cele ung. 82, banatice 82, transilv. 79; 50 argintu 121, 75 galbenii 5,92; — napoleonii 9,96.

Responsuri: Dlu T. P. in Băia de C.: Prenumeratilor li se spedesce regulat. M. A. Ti-a trimis luni. Fratia in Nicolas.

Dlu S. Borlea Nr. acel'a, de nu l'ai capat, Ti-lu vom suplini aici.

Vadász. Köszönyük a figyelmetetést.

Dlu Moldova: Deocamdata furam constrinsa a face astăzi, dar primisca cu placere parerea DTale si o vom urmă la timpul potrivit.

Spre luare a minte!

Tote mobilele ce se aducu in comerciul Romaniei se procura din Viena, de aceea eseftesc eu tote insarcinariile cu 25% mai estinu.

Galeri'a de mobile

a lui

Jos. Rastl, Opernring 17.

se recomenda prin depositulu ei de fabrica avutu sub garantia, oferindu cele mai noi si mai fine mobile de la

mesari, tapetari si de lussu,

garniture de salone, chilie de prandiu si de dormit.

divane, otomane, balzache, scame de leganatu etc. precum si cele mai estinu mobile pentru servitori. Depositu de fabricate precum orologie, cautaorie, candelabre, lampe, ampele, cariere, curtine. Mai multe suite de picture pentru salone si alte multe noi si vechi picture artistice si obiecte diverse. Carte de modelu cu 250 de desenmatri ce contine si pretiurile se pote procura pe langa depunerea sumei de 5 fl. care suma se rebonifica la insarcinari mai mari, si neincunguratu de lipsa mai alesu pentru cumperatorii de cantitati mari.

Uniculu medilocu si celu mai bunu pentru

Crescerea perulu,

sunt: Preparatele de unsu perulu, de Vil. Abt.

in Viena.

privilegiate de Majestatea Sa c. reg. apostolica.

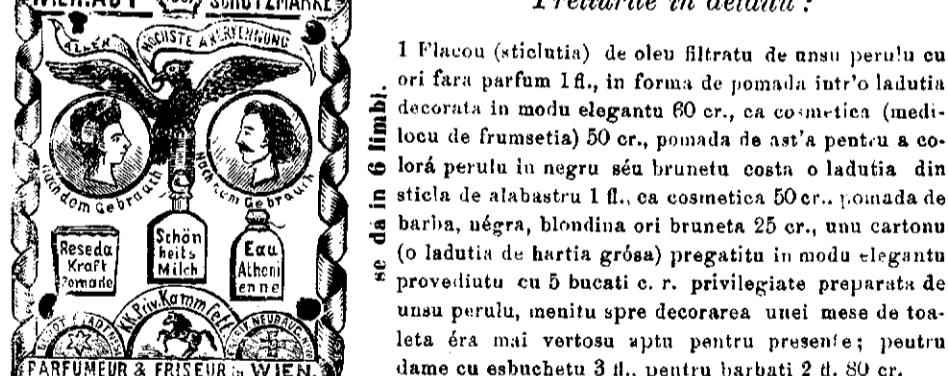
Serisorii de recunoștință: Domnului Vilhelm Abt la Viena! sum fericit prin rezultatul eminent a pomadei de unsu perulu facuta de dta, si te rugu urginte se-mi trimiti pe posta 2 laditie cate cu 50 cr. Primesc inca odata multumirea mea pre cordiala pontru inventatiunea domnialea cea pre prețuită pentru omenirea patimitoria, si ingăduiesc de odata se dai publicatii aceste sile pentru ca cu timpul se pere din limba cuvenitul „capu plesugu“. Cu profundi stima Josifu Zimmerman in Karlsbad.

Estraus din „Fōl'a periodica pentru medicina forensa, cur'a publica si legelatinea medicala“ de datu Viena, 6 augustu 1866:

Preparatele de unsu perulu facute de Dlu Abt pe di ce mergu se bucura de imbratisare mai mare din partea publicului, de ora-ce resultatele ce se cinstigă prin ele in privint'a crescerii si conservarii perulu sunt intraderveru supradintătorie. Deci recomandămu cu caldura acestu preparat curat si estinu tuturora se doresc se si-conserve perulu.

Afara d'acestea preparatele lui Abt pentru unsu perulu, pre conservarea si crescerea lui, sunt bine recomandate inca prin mai multe de catu 1000 de epistole, — cari in originala stau fie cui la dispusetiune — precum si de capacitatile cele d'autau in medicina, din Europa, si prin urmare ori care alta premiare e suprafuia.

Pretiurile in detailu :

ceu mai nou, bunu si nevatemotoriu pentru frumusetea si se folosește

Mediloculu de a coloră perulu, in negru si brunetu cu 2 fl. 50 cr. unu car-

tonu; peri si peptene etc. pentru peptenare 50 cr. Pasta de coloratul perulu, negru si brunetu totu cu peptenu si peria 1 fl.

Reseda-Pomada pentru conservarea perulu, o ladută 1 fl., ca cosmetica 90 cr.

Procurarile in strainetate se facu pe langa trimiterea pretiului si 10 cr. spese de invalidu.

Depositulu principalu de trimis in cantitati mari si mici.

In salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärntherstasse Nr. 51. si in fabrica: Neubau. Neubaugasse Nr. 70.

Mai departe la D. A. Moll, apotecariu, Tuchlauben; Eduard Haubner, apot. „Zum Engel“ am Hof; I. Waisa, apot. Tuchlauben; I. Ritter, Rothenburgstrasse nr. 19; la dr. dr. Girtler, ap. Freitag si c. r. apotecă campestre la Stefansplatz. — In Aradu: (Schweliengreber) friseriu; Brunn: la A. W. Wlasak, apot.; Bozen: I. Bederlunger; Graz: H. Kiesauer si I. Purgleitner; Krakau: I. Jahn; Klagenfurt: I. Dettoni, friseriu; Liov P. Mikolasch; Lenza: I. Haunsteiner; Laibach: Ed. Mahr; Neugradisca: M. Kapunu; Olmütz: Carolu Steigel, friseriu; Oedenburg: A. Mecze, apot.; Praga: I. Fürst, apot.; Pesta: I. v. Török, apot.; Posinu: I. Wörsterlöw si F. Hejrici; Raab: E. Lichtenegger, apot.; Reichenberg: Ludovic Ehrlich, apot. Salisburgu: I. Szlammer; Szegedin: F. Weiglein; Wr. Neustadt: Ch. Piemontesi.

Avisa! Afara d'cestea pomadă facuta de mină se află in tōte apotecile mai alese, in parfumerii in cele mai multe negoție, ce se deprindu cu parfumerii, precum si cu copia c. r. privilegiu acului 5640—2340 precum si cu marcă mea